

12 RÖPIRAT.

Budapest 1884. december 15.

V. évfolyam

III. füzet.

A zsidósajtó veresége Bécsben.

Schönerer György lovag, osztrák birodalmi gyűlési képviselő kétrendbeli sajtóperének kimenetele nagy csapás lón a Bécsváros lakosságát évtizedek óta terrorizmus alatt tartott ottani zsidósajtóra. Schönerer ugyanis két rendbeli becsületsértési és rágalmozási sajtópert indított: az egyiket Szepsz Móricz és Hahn Zsigmond zsidók ellen, mint a „Neues Wiener Tagblatt” kiadója s illetőleg szerkesztője ellen, a másikat Hügel Eduárd kikeresztelkedett zsidó ellen, mint a „Vorstadtzeitung” szerkesztő-kiadója ellen. Az előbbi pernek végtárgyalása nov. 17-kén, az utóbbié nov. 19-én ment végbe, s mindkét sajtóper azzal végződött, hogy a vádlottakat a bécsi esküdtszék bűnösöknek mondta ki, minek folytán ők 4-4 heti fogságra, pénzbírságra s az eljárási költségek megtérítésére ítéltettek.

Más körülmények közt, más személyek közt e sajtóperek lefolyása nagyon alárendelt jelentőséggel bírt volna. Bécsre nézve a kérdéses sajtópereknek lefolyása azonban az antiszemizmus tekintetében ma oly nagy horderővel bír, mint bírt például hazánkra nézve annak idején Istóczy Győző felmentetése.

Az osztrák nem-zsidó lapok valóságos hozsannával üdvözölték az esküdtszék verdiktjeit. Így a „Vaterland” többi között azt írta, hogy: „Bécs egy millió keresztény lakossága elvégre szabadon lélezgett fel annyi évi gyalázatos elnyomás után.” A „Die Judenfrage” Schönerer György lovagot szent György lovaghoz hasonlítja, a ki a „zsidó sajtó-sárkány torkába merítette éles kardját.” Az „Oest.Volksfreund” pedig a következő vezércikkben méltányolja a nagy eseményt, a mely vezércikk egyszersmind érdekes adatokat szolgáltat azon rémuralom történelméhez, a mely rémuralmat a zsidó sajtó Bécs városa fölött oly hosszú éveken át gyakorolta!

Az „Oesterr. Volksfreimd” e cikke így szól:

„Szabad az út!” – A legmélyebb megelégedés érzetével üdvözölte Bécsnek összes lakossága az esküdtek egyértelmű Ítéletét a kétrendbeli Schönerer-féle perben. Mint a leggyalázatosabb rabszolgaság igája súlyosodott eddig a zsidósajtó nyomása minden viszonyra. A zsidó hatalmaknak egy szorosra összevont gyűrűje uralta az összes köz- sőt még a magán-életet is, s úgy látszott, hogy senki sem mert ezen gyalázatos nyomásnak, ellenszegülni Ipar és kézmű, tudomány és művészet kénytelenek voltak egy aljas napisajtónak hízelegni, hogy érvényesíthessék magukat, hogy maguk részére elterjedést, keletet szerezzenek.

Az egyes személy életének minden mozzanata, az egyes személy minden ténykedése a nyilvános életben egy újság-banda ellenőrzése alatt állott, amely a becsületnek és illemnek minden érzetét már keletkezésénél elvesztette. Mint egy sárkány feküdt ez a napisajtó-szörnyeteg a városi és állami politika előcsarnokában, s mindenkitől megkövetelte adóját. Jaj volt annak, aki ezt megtagadta! Az meg lőn semmisítve. Aki bátorkodott az erőszakos szörnynek ellenállani, azt e nyomdafestékes bestia ezer karokkal fogta át és agyonnyomta. Még legbensőbb családi életükben is üldözve lőnek azok, akik merészelték saját véleményüket kifejezni, s még ritkán sikerült halandónak, ezen zsidó klikk daczára magát a társadalmi élet felszínén fenntartani.

A kit a társadalom mozgalma a felszínre vetett, azt mindenekelőtt a sajtó zsidóhatalma szigorúan bírálat alá vette a saját céljaira való alkalmasságát illetően. S aki előttük könnyűnek találtatott, annak azonnal nyomában volt a haszontalan skriblerek egész kopófalkája, amely nem nyugodott addig míg ő el nem bukott. Mint az üldözött szarvas, csaholó kutyáktól körülállva, bágyadtan rogy össze s magát föltétlenül megadja, úgy adta meg magát egyik ember a másik után az újságheccz csaholásának. Zsoldos firkászok, képtelenek minden polgári kenyérkeresetre, nem szokva semmiféle becsületes munkához, épen még csak arra jók, hogy pénzért használják bérencz tollukat, voltak eddig az elvakított nép „vezetői.”

PéNZ és föltétlen engedelmesség voltak eddig az egyedüli eszközök ezen banda jóakarátát, voltaképen türését megszerezni. PéNZért kapható volt. A mi az igazságnak nem sikerült, a mit személyes becsületesség s érdem elérni képes nem volt, t. i. ezen sajtó elismerését kívívni, azt ki- vitte egyedül a péNZ. PéNZ volt az embernek fertőtlenítési szere a nyilvános életben, hogy ezen tényérnyalókat nyakáról lerázhassa. Adófizetési képessége szerint Ítélte meg minden köztényezőt ez az újságklikk. PéNZet vagy nevedet! – ez volt a sajtózsídók kiáltása az újsághasábok rejtekéből Aki velük szép szerivel kiegyezni nem tudott, annak neve átok alá helyeztetett, ő maga pedig tehetetlenné lőn téve. Azért eddig az összes közélet az újsággépezet tengelye körül forgott, s minden intézmény, a népnek minden fogalmai, sőt erkölcsi nézetei is korrumpálva s uralva lettek a szerkesztőségi irodákból. Midőn azonban a klikk nyomása tűrhetetlen lőn, s azt a nép széles rétegei többé el nem szenvedhették, be- következett a visszahatás. Nem a tudomány és az állami hatalmak magas- lataiból indult ki a szégyenletes baj felismerése, hanem a népből, amelyre ezen nyomás utolsó eredményben súlyosodott – támadt a visszaverő erő. Bécsből indult ki a visszahatás az újságok üzelméi ellen azon mozgalom által, amely antiszemizmus név alatt közállapotaink purifikációjára tö-

rekszik. Az antiszemitizmusé az érdem, hogy egyidejűleg a zsidósággal az ezzel ugyanazonos sajtót is sújtotta. Az antiszemitizmus a nép reakciója a zsidóságnak főleg a sajtóban kifejezésre jutó szelleme ellen.

A zsidósajtó most leveretve, a kétségbeesés tehetetlen dühében tombol, s látva közeli hanyatlását, Izrael elveszte egy pillanatra annyiszor tanusított ravaszságát, és a német Justitia kilépett a síkra!”

Így az „Oest. Vid.” – S itt nem mulaszthatjuk el megemlékezni Schönerer derék védőjéről, Dr. *Pattai* Róbertről, a ki e kettős sajtóperben Dr. Markbreitert és Dr. Neudát, a bécsi két híres zsidóvédőt levervén, – ez által Bécs egyik leghírvevesebb ügyvédévé lőn minden sajtóbéli és nem sajtóbéli zsidók rémületére.

Schönerer maga pedig, kettős sajtóperbeli győzelme után Bécsnek és Ausztriának legnépszerűbb képviselőjévé lőn, a kinek még a megrökönyödött zsidó lapok is most már nyitva látják az utat a miniszterségre.

Lehet-e a pap antiszemita?

Hogy e kérdésre felelhessünk, úgy látszik, hogy először azt kellene kérdeznünk: szeretheti-e a pap hazáját önzetlenül, szeretheti-e szívének egész melegével, szeretheti-e úgy, miként csak egy magyar szív szeretni képes, és akarhatja-e, előmozdíthatja-e azon népnek boldogságát, melynek dicső múltján oly sokszor elmereng, de a mely nép most – minden nagyítás nélkül mondva, – oly kétségbeejtő helyzetben van. Bizonyára, kivétel nélkül mindenki igennel fog e kérdésre felelni.

Már most, ha valaki igazán szereti hazáját, lehetetlen, hogy közönynyel nézze azon pusztulást, folytonos szegényedést, mely a köznépet és, mondhatni, az alsóbb intelligentiát is, a tökéletes tönkrementéhez, a koldusbothoz mind közelebb és közelebb viszi; lehetetlen, hogy ellene ne forduljon azon elemnek, mely e pusztulást megindította és folytonosan táplálja! E pusztító elem pedig nem más, mint a zsidóság. Ezer és ezer közleményben és munkában volt már ez világosan és alaposan bebizonyítva; és mégis találkoznak olyanok, kik a magyar nép pusztulásának okát másban keresik, vagy a mi még rosszabb, épen semmit sem törődnek véle. Sokszor ezeket szokták a bajok forrásai gyanánt megnevezni: a magyarnak könnyelműségét, alantas műveltségi fokát, meggondolatlanságát, járatlanságát a gyakorlati élet terén stb. „Elismerem, hogy az anyagi viszonyok is jobbak volnának, ha népünk említett hibái, hiányai nem léteznének; de miután többé-

kevésbé léteznek, akadályt kell vetnünk azon elemnek, mely e hibákat szívtelenül kizsákmányolja.

Ez ellen azt szokták tanácsolgatni, hogy úgy vessünk gátat a zsidó üzelmeknek, hogy a népevelést szélesebb alapokra fektessük, tanítsuk a reál, gyakorlati tárgyakat, iparkodjunk a nemzetet praktikussá tenni. Mind szép ez, és a legnagyobb készséggel és örömmel járulunk ezen kívánsághoz, nem tudván eléggé szívökre kötni a kormányköröknek, lelkészeknek, tanítóknak, jegy^r-zőknek és minden honfiúnak, hogy tőlük telhetőleg iparkodjanak ez eszmét megvalósítani.

Meggyőződésünk azonban, hogy a bajoknak kútforrása akkor sem lenne elhárítva, ha az említett eszme megvalósulna is; mert a kétségbeejtő anyagi helyzetnek, melyben a magyar nép sínylődik, oka abban van, hogy földhöz ragadt szegénysége miatt hitele csak zsidónál van; termését, jobban mondva, termelését csak zsidónál értékesítheti, üzletet általában csak vele köthet, és ezek teszik lehetetlenné, hogy kiemelkedjék a nyomorból. Így a nép akarva-nemakarva zsidó kézbe kerül. Az adós terméséből fizet, és hogy mily iszonyú perczentet, azt a mindennapi tapasztalás eléggé bizonyítja.

De miért nem fordul a nép keresztény embertársához? Tekintetbe kell itt vennünk, hogy a nép gyakran szorul ugyan segílyre, sokféle a szükséglete, de egyszerre nagyobb összegre nem szorul. Ily aprólékosabb szükségletekért, csekélyebb összegért röstell gazdagabb keresztény polgártársához menni, avagy talán az nem is venné jó néven az ily gyakori alkalmatlankodást, midőn ily csekély összegekről van szó; míg a zsidó tárt karokkal fogadja, mert tudja jól, hogyan kell a szegényből is jó tőkét csinálni. Szegényebb polgártársát pedig hiába keresi fel, ő nem hitelezhet, mert elveszteni-valója nincs, oly szívtelenségre pedig nem képes, hogy utolsó falatjától is megfossa embertársát; míg a zsidó ezer és ezer módot talál arra, hogy a kölcsönzöttet százszorosan visszakapja.

Kénytelen tehát népünk mindenben a zsidóra támaszkodni, a ki aztán a lépre jövőt megkopasztja. Legyen bár bő esztendő népünknek vajmi keveset használ; a zsidó potom-áron szedi össze a termést, a zsidó uralkodik minden téren és csalfaságáva] leszorítja a solid keresztényt mindenütt. Az antiszemiták pedig csak azt akarják, hogy a nép kimeneküljön ez alávaló üzelmek? pusztító hatása alól, azt akarják, hogy a nép kedvezőbb anyag: körülmények közé jutván, magát magasabb művelődési színvonalra emelhesse, magát minden téren nevelhesse és így az országnál

életerős, áldozatkész magvát képezhesse Azt nem nézhetjük nyugodtan, hogy az aránylag csekély számú, a nemzeti élettől, tevékenységtől és áldozatkész hazafiságtól távol levő zsidóság uralja a helyzetet mindenütt, hogy a szegény népnek véres verítékkal szerzett keresménye *igaztalan úton* a zsidó kezébe halmozódjék össze. Azért követelik az antiszemiták a legszigorúbb törvényeket a zsidók ellen, habár e törvények a hangoztatott egyenlőség elvébe ütköznenek is.

Vagy talán inkább magyar népünket áldozzuk fel ez elvnek? Hagyjuk inkább elveszni az ország zömét, a magyar nemzet föntartó elemét?! Nem! ezt nem kívánhatja magyar szív! S ha van ilyen, az alávaló hazaáruló, az a magyarnak gyilkos ellensége!

De hát érdemel-e azon népfaj jogegyenlőséget, mely „lázás, kitartó szorgalommal” igyekszik az egyenlőséget önzően saját hasznára fordítani, és pedig úgy, hogy a jogtalanság, igaztalanság és a furfangos spekulációk minden nemét felhasználja a *keresztény* ellen?

Az a népfaj, mely ennyire visszaél az egyenlőséggel, nem érdemli meg azt, sőt bűn neki megadni. Igen, azok a mai kor gyermekei, azok a felvilágosodottak, a kik ezt belátják, a kik maguk is magyarok lévén, nem akarják a magyar nemzetet végpusztulásba dobni csak azért, hogy a „szent szabadságot, egyenlőséget és testvériséget” meg ne sértsék! De mit mondok, ezt nem lehet sértésnek nevezni! Hanem az már csakugyan sérelem, midőn egyenlőséget hirdetnek, és mégis néhány százezer embernek ut és tér nyitattik, hogy milliókat döntsön végveszélybe. És vájjon hazugság-e a világtörténelem egyhangú tanúbizonysága, hazugság-e a mai kor millióinak panasza a zsidóság ellen? Talán azoknak szemében igen, kik még nem tapasztalták a zsidóság pusztítását, vagy nem tudják, (?) hogy ők pusztítanak. A ki azonban a nép körében él, a ki azzal folytonosan érintkezik, nagyon jól-tudja, hogy mily iszonyú pusztítást, rombolást tesz a zsidóság a nép közt

Az a pap tehát, a ki híveit igazán szereti, a ki híveinek nemcsak lelki, hanem földi boldogságát is szívéen viseli, az nem nézheti közönynyel híveinek szomorú sorsát, hanem tehetségéhez képest oda fog törekedni, hogy híveit a zsidók karmai közül kiemeatse. Nem tiltja ezt isteni törvény, és nem tilthatja meg emberi sem.

S. Caesar.

Beszédek a képviselőházi költségvetési vitából

Báró Andreánszky Gábor beszédéből.

(December 1.)

Minden nagyobb kölcsönre a kölcsönadónak jó dispositiója irántunk szükséges; ennek elnyerésére pedig mindannyiszor egy-egy vitális nemzeti érdeket áldoz fel az állam a börze molochjának oltárán.

Annak idejében az orsovai vonalt adtuk át az osztrák állami vaspályának azon szoros összeköttetés miatt, amelyben az a kölcsönkonzorciummal állott; de még a híres konverzió-üzlet is, melynek folytán 400 millió adósságból 540 millió adósság lett, összeköttetésben áll azon égbé magasztalt egyezményen, melyet az osztrák államvaspályával kötöttünk.

Jövő esztendőre tán a kivételes rendszabályok fognak ily képen értékesíttetni a börzén, és ezáltal egy jó darab alkotmány és alkotmányos szabadság árusítatik el. Ily objectumok lesznek még a dohánymonopolium és a papi javadalmak. Meg vagyok győződve, hogy erre a többség maga alig gondol még; de méltóztassék tekintetbe venni, hogy lejtős utón vannak, midőn már a kölcsönadó zsidó kedvéért alkotmány- és szabadság konfiskáczióon török fejöket.

Ha a magánhitelezők eljárása után ítéljük meg az államhitelezők eljárását, azt látjuk, hogy az uzsorás az eladósodott földművesnek, a vagyon-talan béresnek hitelez még akkor is, midőn ez jövedelméből vagy keresetéből követelésének kamatait fizetni többé már nem bírja; teszi pedig ezt azért, hogy azt kényszerítse idegen tulajdonhoz nyúlni saját kötelezettségének teljesítésére és így máskép hozzáférhetlen vagyonhoz is hozzá férjen. Ebbeli számos tapasztalataim közül csak egy konkrét esetet hozok fel; községünkben a templomgazda a csapom kasszájából defraudált egy összeget, csak hogy a zsidónak uzsora kamatait megfizethesse.

Én egy párttól sem feltételezem, hogy bármily kényszer alatt állva könnyen a tulajdon szentségét papi vagy más vagyonban megsértené: de hogy a börze vezérei ezt minden szorultságban levő kormánytól feltételezik, és hogy e feltevés képezi hitelünk titkát első sorban, azon nem kétkedem.

Míg ilyen prédák vannak kilátásban, a börze hangulata kellemes és kölcsöneink túljegyeztetnek, nem mintha hitelünk növekedne, de mert a nyerészkedési vágy mindig szélesebb és szélesebb köröket von magához, kik a béke tartósságában bízva nehéz, sehogysém jövedelmező termelési üzletágaikat felcserélik a kényelmes és jövedelmező spekulációval.

Hisz a pénzügyminiszter úr maga, ha nem csalódom, budgetet-benyújtó beszédében, avval dicsekszik, hogy a 89-en kibocsátott 4% járadék, most egy év múlva, 93-on áll, tőkeszaporodásban 4½% nyert, mi az 5½% kamatozással tesz 10% jövedelmet. Így épül az államhitel kártyaháza; egy hatalmas európai fejedelem vagy államférfi egy gyanús tüsszentése elfújhatja egy perc alatt ez építményt, és azon állam, mely reá támaszkodott, a bukás örvényébe sodortatik.

De még ennél sokkal szégyenítőbb, hogy az állami egyes pénzüzerek kénye kedvére szorul. Így egy híres zsidó származású államférfi ezt írja Ausztriáról; „Caesar a mi honfitársunkat a birodalom bárójává nevezte

ki, és igaza volt, hisz darabokra hullana szét a birodalom egy hét alatt annak támogatása nélkül.” Igaz, ezt 1847-ben írta Disraeli, de még ma is csak e birodalmi bárói család támogatásával vagyunk képesek fizetni jelen deficitünket. Azt is mondhatják, ezt egy regényben, a „Tancred”-ben írta; de komolyan és nem üres henczegésnek kell vennünk e regényt midőn abban azt is írta: Cyprus szigetére szüksége van Angliának és azért azt pénzért fogja megvenni, – és a regényíró mint miniszterelnök Anglia számára meg is vette Cyprus szigetét; vagy midőn azon tanácsot adja az angol királynénak: adja el mindenét és hurczolkodjék Delhibe, és Disraeli mint miniszterelnök ki is kiáltatá őt India császárnéjának, és aligha rajta, múlt, hogy az el nem költözött oda a vadonba és át nem engedé helyét Anglia legtiszteltebb emberének, ki Disraeli szerint szintén zsidó.

És honnan ered e zsidó család óriási hatalma? Tán kiváló észbeli tehetségéből? Ha nem is tartok azon könnyelmű francia íróval, ki azt mondja: „Se faire de l'argent c'est l'esprit des sots,” ész dolgának ezen milliókat örökölni nem vehetem. És hogy evvel, hogy Lord Byron szavaival éljek, e két nem-szamaritánus zsidó hogy képes kimetszeni a Shylock-féle font húst a nemzetek testéből, azt fényesen mutatja pénzügyi gazdaságunk. Míg azon gentry, melynek megsemmítését egyes szónokai beszéde után ítélve, a szabadelvű párt fölvette programjába, míg e szegény gentry és a kis birtokos vagyona óriási adók terhe alatt görnyed: addig a legnagyobb része annak, mihez ez újkori Midásnak köze van, adómentes. Így a börze, az állampapírok; sok prioritások, a fővárosban épített paloták stb. Én t. ház a progressiv adót czélszerűnek nem tartom, de a mostan divatozó diminutiv adót, mely szerint a leggazdagabbak semmi adót sem fizetnek, borzasztó nevetségesnek tartanám, ha az olyan szomorú nem volna. Pénzegyedáruság e dynastiák hatalmának egyik kútforrása, az államok deficites gazdasága és így folytonos kölcsönre szorulása a másik. Azon perczen, midőn az állam az ő kölcsöneikre nem szorulna, megtörnék varázsuk hatalma, és a nemzet mintegy gonosz álomból ébredve, eltaszítaná magától azon politikát és annak támaszait, kik oly sokáig e szolgaságban tartották őt. A pénzüzereknek csak követelni kell mennél merészebben; hisz a hatalomhoz görcsösen ragaszkodó kormányok és többségeknek nem marad egyéb hátra, mint azoknak mindent megadni. Hisz nem ők fizetik, hanem a nemzet, és az ő hivatásuk nem más, mint a legtisztesegebb formába burkolni azt, ami rideg meztelenségében olyan, hogy még a legálmosabb nemzet is undorral taszítaná el magától.

Átmeneti kiadások, beruházások, járadék-kibocsátás, járadék-konverzió: ezek nevei azon ruhadaraboknak, melyekkel szemérmatosan tarkargatják azt, a mi a maga zudításában körülbelül úgy hangzanék, mint egy ismeretes német operetté „immer pumpen” refrainje. De minden farsangnak bekövetkezik a nagy böjtje. Hiába erőltetjük magunkat azt beruházások és felmászkirozások által meghosszabbítani, hiába összpontosítjuk összes hallásunkat a pénzügyminiszteri exposé varázsfúvola hallatára; mint egy fűlsértő dissonantia vegyül az édeskés hangon köz é a vagyoni létében veszélyeztetett földbirtokos és földműves, a kenyérkeresetétől megfosztott kisiparos panasza, kik inkább szeretnének korszerű böjti prédikációt, mint a 17 évig tartó, tehát magát túlélő far-

sang bohóczestélyének moráját hallani. Ha azonban nincs is szándékom itt böjti predikációt tartani, el nem mulaszthatom a t. házat a helyzet komolyságára figyelmeztetni.

Ha most a mély béke idejében, permanens deficítünkön túltenni nem tudunk, adósságaink kamatait csak új adósságok csinálásával fizethetjük, hogy képzelhetjük azt, hogy fenyegető külbonyodalmak esetében pénzt kapjunk? Elkerülhetetlen tehát, hogy békés időben deficítünk ne legyen. Ennek elérése csak 2 módon eszközölhető. Vagy kiadásaink leapasztásával, vagy új jövedelemforrások megnyitásával. Nem hinném, hogy oly pénzügyi kapacitás létezzék, mely a mostani európai constellációk közt csak 10 milliót is megtakaríthat anélkül, hogy az ország kulturális érdekeit meg nem sértené, vagy az országot a legközelebbi szomszéd zsákmányává nem tenné. És bár a takarékossgát sokkal szigorúbban alkalmazva szeretném látni, mint az most van, s ellenezni fogok oly beruházást mint a dunaszabályozásba fektetendő 16 milliót, mely sem az államnak, sem az országnak jövedelmezni nem fog, egyedül a magyarellenes osztrák gőzhajózási társaságnak, mégis a megtakarításokat csak a másik móddal egyetemben találok célhoz vezetőnek. – Jövedelmünket pedig, úgy mint azt a miniszter úr ma kijelentette az előbb szóltak beszéde közben, hogy ha nem lesz elég pénz, emeljük az adót, – jövedelmeinket szaporítani, miután minden, ami eddig adót fizetett, már túl is van terhelve, egyedül annak megadóztatásával lehetséges, ami eddig kiváltságokkal és adómentességgel volt ellátva, értem első sorban azon tőkéket, melyekkel az állam van terhelve és melyeknek örök időre adómentességet biztosítani az államnak soha sem volt joga.

És itt engedje meg a t. ház, hogy a folytonosan jogegyenlőségi elveivel dicsekvő párttal szemben, mely most távol van, mi antiszemita-párt épen e jogegyenlőség nevében követeljük az adómentesítés kiváltságának megszüntetését, és hogy következtetésünkkel egyszersmind rámutassunk azon módra, melylyel a szégyenletes deficites gazdaságból kibontakozhatunk.

Felirati javaslatunkban már felhoztuk az állampapír-szelvények megadóztatását, a többi párt mind elítélte en-bloc álláspontunkat, kitért e kérdés elől is.

Most bátor vagyok következő határozati javaslatot saját és társaim nevében benyújtani:

„Határozati javaslat. Utasíttatik a kormány, hogy még ez ülészakartama alatt nyújtson be egy törvényjavaslatot alkotmányos tárgyalás végett, mely az eddigi adómentességet élvező kamatozó állam- és értékpapírok adómentességét megszünteti és azokat a tőkekamat-adó alá eső tőkékkel egyenlően megadóztatja.

Miután pedig a most kimondott elv, amely képes lenne az állami bevételek és kiadások közti egyensúlyt helyreállítani, – szinte nincs a betérjesztett költségvetésben keresztül vive, ezt a részletes tárgyalás alapjául a ház el nem fogadja. (Élénk helyeslés a bal és szélső bal különböző padjain.) Beadják: Andreánszky Gábor b., Istóczy Győző, Dr. Nendtvich Károly, Dr. Konilóssy Ferencz, Zimándy Ignác, Margitay Gyula, Dr. Rác Géza, Ráth Ferencz, Szaliy Imre, Vadnay Andor.”

Társországunk Ausztria 1867-ben hasonlóan cselekedett és nem járt porabbul, mint mi, sőt papírjai magasabban állanak a mieinknél; ne vár-

juk, míg Ausztria ismétli, hisz ha már le akarják írni annak minden törvényjavaslatait, ott az 1867-ki minta.

Kérem a t. ház minden egyes tagját, ne tekintsék azt, ha úgynevezett liberális skrupulusaik vannak, honnan ered e javaslat, ki ellen van irányozva; tekintsék kizárólag a jogegyenlőséget, és fogadják el határozati javaslatunkat. Meglehetnek győződve, hogy az állani szolid hitelezőinek is javára válik, ha kis kamatvesztéssel a deficiztes gazdaság által annyira veszélyeztetett tőkekövetelésüket biztosíthatják; mert folytassuk csak a jelen gazdaságot 6-7 évig, és kötelezvényeink előtt áll a haszontalan papírok rendes enyészeti pályafutása. Ajánlom határozati javaslatunkat elfogadás végett. (Élénk helyeslés a bal- és szélsőbal némely padjain.)

Zimándy Ignác beszédéből.

(Deczember 4.)

T. ház! (Halljuk!) Az előttünk fekvő jövő évi költségvetésre vonatkozó érdemleges megjegyzéseimet megelőzőleg alkalmoszerűnek, sőt szükségesnek tartom kijelenteni hogy én tiszta tudatában levén annak, „hogy nem vagyok valamely egyházi zsinatban, hanem vagyok egy nemzeti parlamentben, soha sem tarthattam és tartom magamat feljogosítva arra, hogy én a magyar katolikus klérus nevében szólaljak fel. (Egy hang a jobb oldalról: Azt tudtuk!) Én, mint a magyar parlamentnek egyik értelmetlen tagja, kötelezve tartom magamat beszólni azok nevében és solidaritásban lenni azokkal, kik engem a magyar nemzet úgynevezett liberális kormányának minden pressiója, fenyegetése és nemzetrontó, erkölcstelen vesztegetése daczára bizalmukkal megtisztelve ide küldöttek. (Helyeslés és éljenzés balfelől.)

S ezen megjegyzésből önként következik, hogy Jánosy t. képviselő úr berúgta a nyitott ajtót, midőn nagy sietve első felszólalásom után azt jegyezte meg nekem, hogy ő a magyar katolikus klérus nevében tiltakozik felszólalásom ellen, és kinyilatkoztatja, hogy ő, úgy szintén a katolikus klérus velem solidaritásban nem áll. Mindettől eltekintve, vegyük csak a t. képviselő úr azon nyilatkozatát, hogy a magyar katolikus klérus velem solidaritásban nem áll, tehát nem antiszemita. A t. kultuszminiszter úr pedig Pozsonyban nemrég sajnálattal azt mondotta, hogy különösen a magyar katolikus alkler s antiszemita. Kérem a t. képviselő urat, legyen szíves megmondani, hogy itt kinek van igaza: neki-e, vagy a t. kultuszminiszternek? Ez esetben véleményem szerint a t. kultuszminiszter úr mondott igazat, amennyiben az ügy érdemében ugyan helyesen konstatalta a tényt, hogy a magyar katolikus alpapság antiszemita, de helytelenül konstatalta az okot, amennyiben azt mondta, hogy azért antiszemita, mert szegény és nyomorult helyzetben van. Engedelmet kérek t. kultuszminiszter úr, ez nem egyezik meg a valósággal, mert keresztény szellemben véve a dolgot, a magyar katolikus alpapság nem szegény, azért, inert keresztény eszmék és érzemény világában forogván – mindent a világon, a sors csapásait is csakis az isteni Gondviselés intézkedésének veszi, és így azzal keresztény szempontból véve meg van elégedve; felix, qui sorte sua contentus. A ki sorsával meg van elégedve, az boldog; aki pedig boldog, az nem szegény. (Derűtség balfelől.)

Azt mondja a t. kultuszminiszter úr, hogy a katolikus alpapság

nagyon szegény, míg a főpapság nagyon gazdag s ezen segíteni kell. Én a t. ház engedelmét l azt mondom, hogy a t. kultuszminiszter úr minden szocialistikus és eommunistikus velleitása és aspirációja daczára ezen nem fog segíteni; (Derűtség balfelől), mert ez mindig így volt, ma is így van s mindig így lesz S mert valamint minden kultuszminiszteri fogalmazó nem lehet a magyar nemzet pénzén gazdagon tartott kultuszminiszter, úgy minden szegény egyszerű falusi lelkész vagy segédlelkész nem lehet a magyar apostoli királyok munificentíája által gazdagon dotált magyar kath. főpap. (Úgy van! balfelől) És ha ez így van akkor a t. kultuszminiszter úrnak ne sértse könyörületes szemét a magyar kath. főpapság terjedelmesebb vagyona, mert biztosíthatom az itt – fájdalom – jelen nem levő igen t. kultuszminiszter urat arról, hogy, ha ezen terjedelmesebb birtok nem lett volna évszázadokon keresztül a magva kath. főpapságnak úgy nevezett, úgy gúnyolt holt kezében, hanem lett volna a modern zsidó, szabadkőműves, pseudoliberalis, gründer, schwindler, hamis kridások, frakkos bandás hitel-bankárok kezében: akkor biztosítom a t. kultuszminiszter urat és a t, képviselőházat, hogy a magyar nemzetnek nem volna itt Budapesten az ország fővárosában már oly régóta tudományos egyeteme, múzeuma, tudományos akadémiája; nem volnának országszerte jogakadémiái, nem volnának százakra menő gymnasiumai, tan-, nevelő-, ápolóintézetei, tandíjai, betegápolói, és biztosíthatom a t, kultuszminiszter urat arról, hogy a magyar kath. főpapságnak és annak úgynevezett holt keze ezen jószágokból évszázadokon keresztül többet áldozott a magyar kulturális nemzeti célokra, szegények támogatására, betegek ápolására, nemzeti fiatalságunk nevelésére, sokkal többet áldozott, mint az emiített gründer, schwindler, hamis kridások a magyar nemzet zsebéből és véréből évszázadokon át eltulajdonítottak, elidegenítettek, elsikkasztottak, kiszípoloztak. (Derűtség. Úgy van! balfelől.)

Ónody Géza beszédéből.

(Deczember 10.)

T. ház, én egyáltalában nem látom be szükségességét sem ennek a rendelkezési alapnak. Hiszen a t. miniszterelnök úrnak úgy is elég rendelkezési alap áll szolgálatára. Ott van egyik rendelkezési alap a zsidóság.

Tapasztaltuk a választásoknál, hogy a zsidóság mindig a hatalom szárnyai alatt állt, de tapasztaltuk azt, hogy egy plausibilis példára hivatkozom, a legközelebbi nyíregyházi választásnál is (Halljuk!) Általános közbeszéd tárgya Nyíregyházán, hogy ott a kormánypárt jelöltjének támogatására még a pesti zsidóság is alapot gyűjtött és azt kortesszólókra leküldte.

Hogy mennyire fejlődött a subventiónak hatása alatt és a kormány-nak corruptiv befolyása alatt a mai sajtó, azt legjobban megítélhetjük, ha egy pillantást vetünk az időszaki sajtók közötti különbségre. Tudjuk jól, hogy 1848-ban a sajtó még csak gyermekkorát élte, de a közérzületet liiven tükrözte vissza. Nem tért el a tisztesség törvényeitől; a mit a nép érzett, azt híven reprodukálta. És épen azért akkor a közszellemben az erkölcsiség ós hazafiság erősebb gyökeret vert. Tiszta, hamisítatlan volt, nem szolgált eszközül szédelgők fajczéljainak elérésére, és nem igyekezett elzsibbasztani a nemzet becsületérzetét.

Az új kor zsidóhaladási szelleme ezen állapotokon fájdalom sokat változtatott, Igaz, sokan ma is azt tartják, hogy a sajtó a közvélemény hőmérője, csak hogy igen nagy haj, ha a hőmérő is, mint az arany, meghamisítatik. A mai sajtó, tisztelet, becsület azon kevés hírlapnak, mely kivételt képez, – a dolgok- állását kóser szemüvegen tekinti, nem úgy ír mint a nép érez, hanem a mint azt Júda jónak látja. A tudományok és közművelődés castiliai forrásából nem azért merít, hogy józanítson, hanem hogy részegítsen. Azért a mai sajtó nem is a magyar közszellem, hanem a zsidó érdekek öre. És midőn a zsidó erkölcsfogalmaknak és zsidó világnézeteknek a sajtóban érvényre emelkedett iránya ellen felszólalunk, és midőn felhozzuk azon visszaéléseket, a melyeket e téren, éppen úgy, mint a közélet egyéb terén a zsidóság elkövet, midőn reá mutatunk arra, miként hurcolja meg hírlapjaiban a magyar igazságszolgáltatást a külföld előtt, (Helyeslés a bal- és szélső bal némely padjain) és midőn rámutatunk arra, hogy miként teszi pellengérré ezen sajtó a magyar közigazgatást és miként nevezi el büntetlenül a haza szolgálatának érdemeiben megöszült igazságügyminiszterünket rituális bünt-csináló banda vezetőjének, akkor önök faj- és vallásgyűlölettel vádolnak bennünket.

Milliók szívében élnek és találnak viszhangra a mi eszméink. Mégis önök azt mondják, hogy mi a tudatlanság sötéttségében tévelygő bosszú politikáját folytatjuk. De hát igen nagy baj az, hogyha milliók tévelygnek a tudatlanság sötéttségében, mely ugyan nem nagy bók önöktől a közoktatásügyi miniszter úr irányában. (Derűltség.) De még nagyobb sőt végzetessé válható baj az, ha millióknak van okuk a bosnira, azon boszura, mely indokolásával a zsidóság visszaélései által gerjesztett elkeseledésre támaszkodik, és a mely a közbéke nevében az önök igazságszeretetéhez hiába apellál, és nem marad más menedéke, mint a mi igazságszeretetünk, melyet önök megvetnek és nem akarnak meghallgatni. Azt mondtam, hogy ki fogok terjeszkedni a reakció szóra,

Ne gondolja a miniszterelnök úr, hogy minden párt liberális, mely magát annak nevezi, és épűgy nem minden párt reactionárius, melyet önök annak tartanak. Mi ép oly kevésbé vagyunk reactionáriusok, mint önök liberálisok. (Helyeslés a bal- és szélsőbal némely padjain.) És hogy a reactio fogalmával végre-valahára tisztába jöjjünk, ki fogom fejteni annak értelmét, és azzal be fogom fejezni beszédemet.

Ha ezt a szót, reakció, a maga etymologiai értelmében vesszük, igazuk van azoknak, a kik minket reactionariusoknak neveznek. Mi reagálunk a zsidóság bűneinek erkölcsileg és anyagilag romboló actiója ellen, reagálunk azon visszaélések és üzelmek ellen, melyek a zsidóságnak a miniszterelnök úr által subvencionált sajtójában, továbbá úgynevezett szentkönyveikben és életnyilvánulásuk mozzanatában legfőbb életcél gyanánt tanítatnak, és a melyek megbénítják és hamis irányba terelik az emberi nem működésének haladását, melynek vészt és hanyatlást hozó hatása népünket és hazánkat is végzetesen érinti. Ha ily értelemben vagyunk a mi eszméinkkel reactionáriusok, akkor ez a demokratia és a jogegyenlőség alapján vívott szent küzdelem, melyhez az önök lelkiismerete és hazafisága teljes megnyugvással csatlakozhatok.

De ha azt a reakciót értik, mely ellenünk e század elején a szabadság legnagyobb ellenségének Napóleonnak leveretése után a szent szövetség árnyékában, rettegve és borzadva a franc/ia forradalom szerte-

áradó eszméitől, a népek szabadságvágyának és felvilágosodásának felébredésétől és terjedésétől a feudalizmus alapjaira akarta visszazállítani a királyi souverainitást abszolút hatalommal, és elfojtani törekedett a demokraciának a népek szellemében felpezsdült nyilvánulását, és megizmosodását, akkor nincsen igazuk, és már csak pártállásuk sajátosság természeténél fogva sem lehet igazuk, mert hiszen akkor önök t, túoldal és a t. miniszterelnök úr volnának leghűbb szövetségeseink, – kik az alkotmány sarkalatos alapelveinek, a közszabadságnak kivételes rendszabályokkal való megszorítása által oly készek szilárd léptekkel haladni az abszolút hatalom örvénye felé. Nem fogadom el a rendelkezési alapot. (Helyeslések a bal- és szélsőbaloldal különböző padjain.)

Rác Géza beszéde.

(Deczember 12.)

T. ház! Majd minden évben egy sokkal illetékesebb képviselőtársam szokott felszólalni a közerkölcsiség érdekében, felszólalni különösen a színházaknál. Egy nagyon különös jelenségnek voltunk évek óta tanúi, hogy ide Magyarországra Hamburgból, szóval a külföldről, különösen zsidók közvetítése folytán, különféle obscoen iratok (Közbekialtások: És képek!) terjesztettek, és mit látunk most? Már majd két év óta oly újságos olyan iratok jelennek meg magyar nyelven, a melyeknek elolvasásánál mindenkinek, a kinek csak egy kis szeméremérzete is van, kell, hogy arca lángba boruljon.

Előkelő kormányhivatalnokok és tanférfiak szólalnak, fel de hiában ezen, különösen az ifjúságot mételeyező iratok ellen. És nem történik semmi; míg minden irat, a mely egyes antiszemiták részéről megjelenik, rendesen el lesz kobozva, esetleg be is tiltatik, addig ezen iratok ellen semmi sem történik, mert jól tudja a miniszter úr, hogy ezeket az esküdtsek csakugyan elítélné. Nem tudom azért nem történik-e semmi, mert ezen iratok szerkesztői zsidók, vagy azért nem történik, hogy csak hadd pusztuljon a magyar erkölcsiség, a mint már pusztulásnak indult. Hanem ezen iratok: a „Pikáns lapok” és „Pikáns naptár” szerzői inkább: azért panaszkodnak a kormány ellen, hogy kenyerüket el akarja venni, midőn sokkal obscoenebb iratokat és Zolának oly regényeit közlik a hivatalos lapban, a melyekben már a kétértelműség nem válik kétértelműséggé. Mint már említettem illetékesebbnek gondolom, hogy e téren a kormány úgy ismét más, nevezetesen Irányi t. képviselőtársam hívta volna fel, de minthogy ő nem tette, kötelességemnek tartom a t. ház figyelmét; erre irányozni. (Halljuk!) Először is kijelentem, hogy a mint mindenki tudja, volt egy üdvös intézkedése a rendőri visszaélések megvizsgálására kiküldött miniszteri biztosnak, mely szerint az éjjeli mulató helyiségekben a zárórát sokkal korábbra tűzte ki, mint előbb volt. És mit láttunk ezzel szemben azon fővárosi lapokban, a melyek zsidó kézben vannak? Feljajdultak mindnyájan, hogy hol fog a fővárosi közönség ezután mulatni? Ezt tehát mint a főváros lakosságának védelmére hozták elő, míg ugyanekkor a külföldi lapokba azt írták, hogy e rendelet a parlament tagjai ellen van irányozva, kik most már nem tudják, hogy hol fogják ezentúl az éjet tölteni? (Derűtség.) Ez a zsidó morál, t. ház, mely így vádolja egyszerre a közönséget és a parlament tagjait. (Úgy van! a bal- és szélső baloldal egyes padjain.)

Nem szólaltam fel a rendjeleknél előforduló corruptionál, pedig ott is a valódi ok a zsidóságban keresendő, a mely mindenütt előtérbe tolakodik, a hol kitüntetésről vagy bármily előnyről van szó, és azért vadássza a rendjeleket.

Hivatkozom éppen egy miniszteri rendeletre, mely maga bevallja, hogy nálunk is mindenütt zsidók a leánykereskedők és lélekvásárlók, és erre hívja fel a hatóságok figyelmét. Már ez bizonyítja, hogy a mi állás-pontunk nem szűkölködik bizonyítékok nélkül a zsidók ellen a közerkölcsiség megrontása szempontjából emelt vádak tekintetében sem.

Felhívták az anarchistákat is. Midőn az antiszemita párt kifejtette, hogy *jogtörténet* alapján áll, ezt tartja szem előtt, nem akar forradalmat csinálni, akkor azt mondták rólunk, hogy mi vagyunk a magyar Starcevicisták, mi hintjük el a zavargások magvait. Most tárgyalatott nálunk az első anarchista per és kitűnt, hogy minden vádlott zsidó (Igaz! úgy van! a bal- és szélsőbaloldal különböző padjairól.), Berlinben a legutolsó alkalommal két szélső socialistát választottak meg, mind a kettő zsidó. És ezért történik, hogy a jelenkornak két nagy férfja Bismark és Moltke is nyíltan szavaztak antiszemita képviselőre. (Éljenzés a baloldalon.)

De tovább menve t. ház, kérdem; hát a fővárosban bizonyos házak tulajdonosai nem valamennyien zsidók-e? (Felkiáltások: Honnan tudja? Derűltség.) Azt kérdik, honnan tudom én ezt? Hát kérem ez köztudomású dolog, de nem csupán a köztudomásra hivatkozhatom e részben, hanem a lapokban megjelent azon vizsgálati adatokra is, a melyek folytán kitűnt, hogy valahányszor ilyen intézet ellen vizsgálat lett indítva, annak tulajdonosa mindig zsidó volt

Kaptunk t. ház legközelebb egy jelentést a közegészségügy állapotáról. Ez bizonyítja t. ház, hogy nagyon régóta tudomása volt a rendőrségnek ezekről az állapotokról. E kimutatás szerint bizonyos nőszemélyek száma Budapesten nem sokkal több, mint Szegeden. Már ez indokolja, hogy a mi fővárosi rendőrségünk évek óta nem lehetett jó kezekben, mert akkor ilyesmi nem történhetnék. És talán felesleges bizonyítani, hogy ez az ügy nemcsak a közegészségüggyel, hanem a közerkölcsiség ügyével is összefügg. (Úgy-van! a szélső baloldalon). Ezek után még csak arra kérem a t. belügyminiszter urat, indítson sajtópert azon lapok és naptár ellen, s akkor majd az esküdtszék meg fogja tenni kötelességét és ezeknek a szerkesztőit el fogja Ítélni. (Helyeslés a bal- és szélsőbal különböző padjain.)

Nyilatkozat.

A „Pester Lloyd”-nak csekély személyemmel foglalkozó utolsó czikke politikai álláspontomra vonatkozólag nagy tájékoztatlanságot árul el. Ennek következtében nem annyira a nevezett lap végett, mint inkább a közvélemény felvilágosítására a következő nyilatkozat megadására érzem magamat kényszerítve: Politikai működésem kezdetétől fogva mindenkor az antiszemitizmusnak buzgó híve voltam, a mit legjobban tanusít azon tény, hogy az országos antiszemita-párt végrehajtó bizottságában részt vettem, és mint ilyen a választókhoz intézett manifesztumot aláírtam. Hogy időközben, mint a fővárosi VI-ik kerületnek képviselőjelöltje, úgyszintén egy Szombathelyen tartott kormánypárti érte-

kezleten, látszólagosan, egyenesen ezen áramlat ellen fordultam, azon erkölcstelen morális presszióknak tulajdonítandó, melyet a zsidó hatalommal szövetséges kormány bennem előidézett, é; melyről antiszemita elvtársaim tudomást szerezve, már annak idejében ezen eljárásomat kimenthetőnek tartották. Nem lehet tehát csodálkozni ezen, hogy most, miután a kormánynak ezen jogtalan morális pressziójától szerencsésen sikerült megszabadulnom, annál nagyobb lelkesedéssel folytatom a küzdelmet az antiszemita párt érdekében. Ez irányban való működésemnél, szabadelvűség szempontjából, különös megnyugtatómra szolgál, hogy oly elveket és eszméket képviselek, melyek a népnél viszhangra találnak, és melyeknek érvényesítésére a megvesztegetések erkölcstelen eszközehez nem kell fordulni. Határozottan tagadnom kell egyes lapoknak azon tudósítását, mintha Nyíregyházán a választás alkalmával 3000 forintot költöttem volna az antiszemita-párt érdekében, és csak sajnálkozásomat fejezhettem ki azon kormány és párt felett, mely más módon nem tud magának többséget szerezni, mint a választóknak pénzzel való megvesztegetése által; mert ha a kormány csakugyan szabadelvű volna és a nép igazi érdekeit figyelembe venné, nem lenne szükséges ily megvetendő és aljas eszközökhöz folyamodni. Maradok különös tiszteletem nyilvánítása mellett.

Budapest, 1884. decz. 4.

Ifj. gr. Festetics Pál.

A b ö r z e a d ó r ó l .

A börzén naponta járják a boszorkánytánczot az aranyborjú körül. Nemcsak hogy értékpapírokban fixolnak, jobberolnak és spekulálnak ott, hanem még a gabona, kőolaj, vas és más fogyasztási tárgyak is már álvetvék a börzespekuláczióknak, s azért ebben is keresendő – az oly károsra vált közvetítő kereskedés mellett – ezen szükségletek megdrágulásának az oka.

Míg a hazárdjáték, a külföldi sorsjegyekkel játék s több efféle a törvény által tiltva van, a börze méregfája büntetlenül terjesztheti ki ágait mindenek fölé, a kik valamivel bírnak, őket mind szorosabban kaololván át, s velőjüket szíván ki.

Midőn a német antiszemita körökben a börzeügyletek megadóztatása mind erősebben hangoztatva lett, egész Izrael „Gewalt”-ot kiáltott. Csodálható volt-e ez? Hisz arról volt szó, hogy egy, a zsidók által uralt tér tisztíttassék meg, és hogy a zsidók az eddig szabadon besepert nyereségük után, az államkincstár javára, kellőleg megadóztatva legyenek. Ezen állami kiadásokhoz minden állampolgárnak hozzájárulnia kell, s érthetetlen dolog az, miért kelljen épen a börzének az adómentesség kiáltását élveznie.

Igaz ugyan, hogy Németországban egy enyhe börzeadó lett törvényileg behozva, de az egyedüli igazságos adó, a *százalékos* börzeadó még mindig várat magára. Pedig minden állampolgár, ha földbirtokát eladja, ha reá örökség száll, ha ajándékoz valamit, vagy ha gyermekeinek az osztályt kiadja stb., köteles mindig az illető összeg mennyisége után az államnak az illetéket megfizetni. Miért zárassanak ki épen a börziánerek ezen rendszabály alól? Ok, a kik gyakran pár pillanat alatt ezer és ezerekkel gazdagodnak.

Valamennyi börze a zsidók uralma alatt áll, a tőzsde egész intézménye pedig ma már csak egy nagy piacshoz hasonlít, a hol a nagyok a kicsinyeknek a bőrét húzzák le, a mulatságot pedig a nagy közönségnek kell megfizetnie.

Hajdanában a tőzsde egy általános tiszteletnek örvendő intézmény volt, a mely a tisztességes kereskedő előtt megnyitotta kapuit, a zsidónak pedig benne semmi keresete sem volt. Lassanként aztán fordult a dolog, s ma már a tőzsde nem más mint veszett spekulánsok tombolóhelye. A kis tőkepenzes által feszülten várt külföldi árfolyamokat zsidók csinálják, s majdnem úgy néz ki a dolog, mintha a világ valamennyi börzezsida szerződésre lépett volna egymással, hogy a kirablás rendszerét közösen minden börzén – támogatva a sok zsidó lap által – zavartalanul üzhessék.

Ha ez így megy tovább, nemsokára az egész nemzeti vagyon zsidó kezekben lesz, s hogy e veszély elháríttassék, mindenütt követelni kell a *százalékos tőzseadó*t.

A börze adómentességének kiváltságát el kell a zsidóktól és zsidóbarátoktól vonni, ha azt akarjuk, hogy benső állapotaink egészségesekké váljanak. Hisz ők a pénzt csak arra használják, hogy hatalmukat megerősítsék egész politikai pátokát a maguk szolgálatába hajtva. Akarjuk-e a börzejáték szabadrahagyása által ezen szemtelenséget továbbra is elősegíteni, avagy nem-e legszentebb kötelessége minden állampolgárnak, egész erővel sikra szállani a mellett, hogy az ily előnyben-részesítés által előmozdított szemtelenség ismét korlátok közé szoríttassék?

Csakis egy tetemes, a forgalmi összeggel százalékos arányban emelkedő börzeadó lesz képes a lelkiismeretlen börzespekulánsok piszkos mesteriségét beszüntetni.

Hová jutottunk már tőzsdénkkel, a zsidó-sajtó elég világosan mutatja. Szeptember 29-kén este valamennyi berlini börzezsido- és zsidóbarát-újságban az érték-börzetudósításokban ezeket olvashattuk:

„A magas zsidó ünnep miatt az üzlet rendkívül csendesen folyt le, a forgalom a minimumra szorítkozott.”

A terménytőzsdéről szóló tudósításban pedig ugyanazon napról ez volt olvasható e lapokban:

„A mai terménytőzsdéről nem sok tudósítani való van, – az a zsidó ünnepnapok miatt majdnem üzletnélküli volt”.

Más városokból így szóltak a tudósítások:

Posen: „Ma nincs vásár a börzén.” *Bécs*: „A zsidó ünnepnap miatt nincs gabonavásár.” *Budapest*: „A magas zsidó ünnep miatt nincs vásár a börzén!”

Kell-e ezek után még bizonyíték arra nézve, hogy a zsidók az urak a börzén, és hogy az összes tőzsdeüzlet, mindazzal a mi vele jár, zsidóktól és a zsidó ünnepnapoktól függ?!

Azért nyissuk ki a szemünket, s ragaszkodjunk a százalékos tőzseadó követeléséhez. Ez adóinkat csökkenteni, helyzetünket könnyebbíteni, a zsidókat pedig az állami terhekben bőséges mértékben részeltetni fogja, a mely terhek alól eddig folyton oly ravasz módon kivonni tudták magukat.

D. R.

A zsidók Spanyolországban 1492-ig.

Mindenütt, a hol a zsidók más népeknél letelepedtek s azok közé csúsztak, fellépésük mindenütt egyenlő tünemények és következmények által lőnek kísérve. A meddig csak visszafelé terjed a történelem, ez mindig igaznak bizonyult. Egész cselekvési és eljárási módjok a legrégebb idők-től fogva olyan egy és ugyanaz volt mindig, hogy ezt csak egyetlenegy országra nézve kell ismertetni, hogy a fővonásokat illetőleg elmondjuk azt, a mi minden más országra is, csekély eltéréssel minden korszakra ráillik.

Tekintsük a zsidókat Spanyolországban, és pedig ottani legelső fellépésüktől fogva egész az 1492-ik évben történt elűzetésükig, biztos történeti adatok nyomán.

A zsidóknak saját történelmi tudósításaik szerint ők már Krisztus születése előtt több mint ezer évvel nagy számmal laktak volna Spanyolországban, a mi azonban semmikép sincs bebizonyítva; bizonyos azonban az, hogy ők Kr. után a negyedik században az egyházi zsinatokon a tárgyalásoknak tárgyát képezték. Az egyházatyák a zsidóknak a keresztény lakossághoz az időben fennállott benső viszonyaiban veszélyt láttak a valószínűleg akkor még nem eléggé megerősült hitre nézve; azért megtiltották a szoros érintkezést a zsidókkal. Polgári viszonyaikban azonban a zsidók érintve nem lettek.

712-ben aztán a mórok betörték Spanyolországba, s meghódították az országot, melyet ettől fogva tulajdonuknak tekintettek, s benne tettségük szerint gazdálkodtak. Mivel sok szokásuk ugyanazonos volt a zsidókéival, többi között a körülmétkedés is, rokonszenveztek ezekkel, főleg, mivel egy pontban folyton találkoztak velük, t. i. azon gyűlölet- és megvetésben, a melyet a keresztények ellen tápláltak, mindazonáltal azon különbséggel, hogy a mórok mindakettőt leplezetlenül tanúsították, míg a zsidók azokat elleplezték, mert érdekükben állt, a keresztényekkel különleg barátságos érintkezésben lenni.

Tudvalevőleg a mórok a parlagon heverő tudományokat Spanyolországban ismét nagy virágzásra juttatták; iskoláik igen látogatottak voltak és messze földön híresek. Míg azonban a keresztények, elnyomóik iránti haragjukban és elkeseredésükben, a mórok tudományában nem akartak részt venni, hogy velük minél kevesebb érintkezésbe jöjjenek, a zsidók annál buzgóbban felhasználták az alkalmat, s nemsokára utóíérték mestereiket, sőt még túl is szárnyalták őket. Műveltségük sajtáságos jelleget vőn fel, s a tizedik század végén elég erőseknek érezték magukat, hogy a babyloni híres zsidóiskolákat Andalusiába tegyék át, miáltal aztán a közöttük már uralgó műveltség még alaposabbá s általánosabbá lőn. Különösen az orvosi tudományban és a sebészetben voltak kitűnők, s mint orvosok utat törtek maguknak a spanyol keresztény királyok trónjáig és a nagyok palotáiaiig. Mivel egyszersmind ügyes kereskedők és számolók, szerencsés alkudozók és merész vállalkozók is voltak, s e mellett kimeríthetlenek új bevételi források feltalálásában, az eszközökben pedig nem válogatósak, ha arról volt szó, hogy valami siker elérjék: azért a királyok előtt mint kincstárnokok igen keresettek voltak; minden bonyodalomban tudtak tanácsot adni (Elképzelhetni, milyenek voltak ezek a

tanácsoki – Szerk.), s azzal se törődtek, ha néha áldozatokat kellett is hozni, hacsak kilátás volt arra, hogy egy későbbi alkalommal kárpótolhatják ezekért magukat.

Azon adók, melyeket a zsidóknak a királyok részére fizetniök kellett, igen tetemesek voltak, s ezeket maga a király kincstárnoka szabta meg. A hozott áldozatokért a zsidók azzal lőnek kárpótolva, hogy ők viselték az államban a pénzügyi hivatalokat. Ha egyszer kivételképen a király keresztény kincstárnokot választott, a zsidók ennek terveit oly ügyesen tudták megghiúsítani, hogy azonnal bonyodalmak állottak be, s ismét zsidó kincstárnok lőn kinevezve. A zsidó kincstárnok, a ki egyúttal a király első tanácsosa volt, hitsorsosait kedvezményekben részesítette, a hol csak tudta. A zsidók bérbevételek a pénzverdét és az adókat, a mely utóbbiakat saját előnyükre folyton magasabbra csigázni tudták s kérlelhetlen szigorral hajtották be. (Épen mint ma nálunk, azon különbséggel, hogy az adókat nálunk a kormány közegeivel hajtják be. – Szerk.)

A zsidók példáját hamarosan az ország sok nagyja és sok nemes ember is követte; ezek kényelmesnek találták, bevételeiket birtokaikból egy ember kezeiből venni, a nélkül, hogy maguknak kelljen bíbelődniök az adó- és haszonbérkötelesekkel; átadták azért birtokaik kezelését zsidóknak (Épen úgy mint nálunk. Szerk.), mert azelőtt sohasem voltak a birtokok jövedelmei oly nagyok, mint a mióta azok a zsidóknak át lettek adva. De lassanként aztán ezen eljárás következményei a legkártékonyabb módon mutatkoztak. A zsidóknak nem volt érdekük abban, hogy a nekik átadott birtokok termőképességét emeljék vagy hogy az adózó alattvalókat kíméljék; nekik pusztán arra volt gondjuk, hogy minél nagyobb bevételeket csikarhassanak ki, a melyekből egy, a tulajdonos előtt ismeretlen, de nem csekély rész, nekik maguknak jutott fáradozásaikért. A birtokok e mellett pusztulásnak indultak, s a tulajdonosok magukat a bukáshoz mind közelebb hozatva látták. Eleinte kölcsönököt vettek föl, s mivel a zsidóknak világosan kijelentett előjoguk volt az uszoraüzésre, sőt az egész 50%-ig való kamatvételre, ez a segédeszköz is rövid tartamú volt. Most már a zsidókra nézve fontossággal bírt, a földbirtok-szerezhetésre engedélyt nyerni, s nekik ez valóban meg is adatott, s erre egyik birtokost a másik után üzték ki jószágából. (Épen úgy mint nálunk. – Szerk.) A vett birtokokon aztán nem maguk gazdálkodtak, hanem keresztény munkásokat és mór rabszolgákat dolgoztattak rajtuk, közben el is adták azokat megint keresztény uraknak, a kik azonban nemsokára hasonlóképen kezükbe kerültek, mire a birtok ismét visszaszállott rájuk.

Gyorsan növekvő gazdagságukkal, növekvő számerejükkel bátorságuk is nőtt, s elbizakodottságba, dölyfibe ment át; a királyok folytonos dédelgetése mellett a legképtelenebb előjogokhoz jutottak.

Egy zsidónak az esküje elég volt arra, hogy valamely vitás követelés bebizonyíttassék, sőt, ami a leghallatlanabb volt, ők nem tartoztak azon tárgyak eladóit megnevezni, a mely tárgyakról utóbb kiderült, hogy úgy lettek ellopva! Saját külön törvénykezésük volt, a melynek legfőbb föllebbezési fóruma a király volt; idő folytával annyira mentek, hogy keresztényeket is idéztek bíróságuk elé, s őket zsidó bírok által ítéltették el.

E mellett számuk rémítő módon szaporodott; a középkorban Spanyolországban minden kilencedik ember zsidó volt.

Semmi, ellenük emelt panasznak nem volt haszna, mert a királyok-

nak úgy mint az udvarnak és a nagyoknak a kegyét mindig biztosítani tudták a magok számára; ezeket bőven ellátták pénzzel, a középnemességet, a polgárt és a parasztot azonban büntetlenül szivattyúzták. Valóban különös, hogy ők úgy tekintettek mint a király személyes tulajdonai, a mióta I. János pápa 1380-ban őket a királynak ajándékozta, a mely viszony reájuk nézve nagyon becses volt, mert ettől fogva minden panaszaikban védelmet kaptak uruknál, a kit sohase hagytak szükségbe jutni; ha a kívánt összegek más módon előállíthatók nem voltak, a királynak kölcsönt szereztek, a melynek államkölcsön jellege volt, s a mely mellett magas provisiókat söpörtek be. Persze az is megesett rajtuk, hogy uruk őket majdnem elviselhetlen adókkal szorongatta és kegyetlen erőszakkal hajtotta be tőlük azt, a mit szép szerivel tőlük be nem vehetett.

Az állapotok azonban sokáig mégsem voltak tarthatók. Elsőben az elnyomott és kizsartolt parasztok kezelték mozogni; olyan lázadások, mint a minőket a legutóbbi évek alatt Oroszországban láttunk, 1328-ban ezer meg ezer zsidónak életébe kerültek; még rettenetesebbek voltak az 1391-ki lázadások. Aztán a városok léptek föl; ezek már a 13-ik és 14-ik század legtöbb országgyűlésein követek útján folytonosan keserves panaszokat hallattak azon elnyomás fölött, melyet a zsidók űztek. Ki is lönek adva törvények és rendeletek, de hatás nélkül maradtak, mert a zsidók azokat kijátszani tudták, s a törvények úgy voltak csinálva, hogy az adós a hitelezőnek terjesen kezébe lett adva; aztán meg a zsidók, minekutána a Cortes 1380-ban saját törvénykezésüket elvette, más módon tudtak a bíróságokba betolakodni, gyakran még az által is, hogy kikeresztelkedtek, titokban azonban vallásukhoz hűk maradtak.

Az állapotok, daczára minden törvénynek és tilalomnak, nem változván: 14s0-ban egy rendelet adatott ki, a melynél fogva a zsidók a városokban külön városrészekben köteleztettek lakni; ily módon remélték őket jobban féken tarthatni. Azonban ez se használt semmit, s ekkor végre Ferdinánd és Izabella azon kétségbeesett s retentő (de üdvös! – Szerk) eszközhöz nyúltak, *valamennyi zsidót az országból kiutasítani*. 1492. márczius 31-kén egy rendeletet adtak ki, a melynél fogva valamennyi zsidónak, *halálbüntetés terhe alatt*, három hónap alatt az országot el kellett hagynia; ezen időig életük- és vagyonukra nézve védelem lön részükre biztosítva. Drágaköveket, aranyat és ezüstöt nem volt szabad magukkal vinniök. Ellenben meg volt nekik engedve, vert pénzt és a fekvő birtokaik eladásából befolyt összegeket váltólevelekben magukkal vinniök

1492. júliusban aztán mintegy *százhatvanezer zsidócsalád* hagyta el az országot, hogy túlnyomó részben Afrikában telepedjék le. A kiutasítottak nagy része, mint mondják, elpusztult; de Spanyolország is még századokon át vérzett azon sebektől, a melyeket rajta a *zsidók ütöttek*. (D. T.)

Moltke tábornagy mint antiszemita.

A mai „felvilágosodott” korban, a midőn az emberek nagy része nem a maga fejével gondolkodik, hanem azt szokták kérdezni hogy vélekednek bármely tárgyról mások, „híres” emberek, – különösen nálunk, a hol a külföld majmolása valóságos nemzeti be

tegség, – kettős fontossággal bír reánk antiszemitákra nézve, utalni a történelem és a jelenkor azon kiváló alakjaira, a kiket magunk-énak büszkén vallhatunk

Ezúttal a nagy német tábornagyot, Moltket mutatjuk be mint antiszemitát a magyar közönségnek. Gróf Moltke ugyanis 1832-ben egy munkát adott ki „Lengyelországról” (Ueber Polen) czim alatt. Ezen munkáját, a mely ma már nagyon ritkává vált, a „Fels zum Meer” című német folyóirat legújabbban újra lenyomatta, de persze, zsidó előfizetőinek kedvéért, a lenyomatból kihagyta mindazon pontokat, melyek a zsidókról szólnak. Ezen, a zsidókra vonatkozó passusai Moltke művének ekként szólnak:

(L. a 39-ik lapon.) „A zsidók, daczára szétforgácsoltatásuknak, szoros összeköttetésben vannak. Ismeretlen főnökök által közös czélra következetesen vezetettek. ... A kormányok minden beolvasztási kísérleteit visszautasítva, a zsidók államot képeznek az államban, s Lengyelországban, ezen országnak mély s még ma se behegedt sebévé lőnek. A zsidók azon népet, a melynek körében vannak, mindig ellenségüknek tekintik, nem vetve meg a csalást, uzsorát és hamis esküt”

(L. a 43. és 44. l.) „A zsidók minden időben nem tartották kötelezőnek az esküt a keresztény irányában. Egyiküknek viszálykodásából valamely keresztény nyelv mindig egy közös nemzeti ügyet csináltak. Ha közös czélok előmozdításáról volt szó, akkor általános bójt lett elrendelve, és a három zsidó átok egyikének büntetése mellett mindenki tartozott az egynapi fogyasztásának megfelelő összeget maga és övéi részéről befizetni. Ezen módon egyes városok vagy tartományok más, gyakran messze távol esőket tekintélyes pénzüsszegekkel támogattak. Még most is megvan minden városnak a maga bírása, minden tartománynak a maga rabbija s mindannyian egy ismeretlen főnök alatt állanak. Ekkép saját kormányukat, vallásukat, szokásaikat és nyelvüket megtartva, saját törvényeiknek engedelmeskedve, az ország törvényeit kijátszani, vagy azok végrehajtását megghiúsítani tudják, s maguk között szorosan egyesülve, minden kísérletet, őket a nemzetbe beolvasztani, úgy vallásos hitből mint önhaszonból visszautasítanak.”

A 79-82. lapokon mondja továbbá Moltke, hogy: „a zsidóknak egy-egy alkalmi csőd legkevésbé se ritka segédeszköz arra nézve, hogy vejeiket etablírozhassák,” – hogy „a népszámlálás alól még mindig minden úton-módon kivonni törekednek magukat,” – hogy „előttük minden eszköz jó, mihelyt arról van szó, hogy valamit kereshessenek,” hogy „ők az 1812-ki hadjáratkor mindkét résznek kömszolgálatokat teljesítettek, s aztán mindkét részt elárulták,” s hogy „a rendőrség ritkán fedez föl valamely tolvajlást, a melynél zsidó mint bűnrészes vagy mint orgazda belebonyolódva ne lenne.”

Paul de Lagarde a zsidókról.

Paul de Lagarde (Lagarde Pál) a nagy német tudós s a jelenkor egyik legnagyobb gondolkozója, „Poroszország konzervatív pártjának pro-

grammja” cím alatt épen most (Göttingen, 1884.) megjelent művében a zsidókról ekkép ítélt:

„A ki azt hiszi, hogy az emberi nem története Isten által van igazgatva, szintúgy mint az, a ki minden jelenségnek természetes okait kutatni szokta, szükségszerűleg egyaránt azon ténynyel jön érintkezésbe, hogy a zsidók minden kultúrnépénél találhatók, hogy ők mindenütt a legnagyobb mértékben gyűlölve, és, csudálatos módon, egyszersmind megvetve vannak, és hogy ők, legalább Európában, a nem-zsidóknak az urai. Továbbá senki sem zárkozhatik el azon észlelet elől, mikép a zsidók, hogy Mommsen Tivadarral szóljunk, mindenütt, elejétől fogva a dekompozíciót (benső felozslást) előmozdították, s hogy ők, a mint e sorok írója évekkel ezelőtt egyszer már kifejezte magát, az *enyészet képviselői*. Egy nemzet se volt a történelemre nézve olyan, minden tekintetben értéktelen, mint épen a zsidó. Semmi, teljességgel semmi sem fakadt zsidó szívből mindabból, a mi Európát mozgatja. Egyetlen egy találmány se származott zsidóktól. *)

„A zsidó állítólag minden szombaton visszasóvárog atyái országába, de azért nem vándorol oda, hanem tovább édeleg a gojim húsos fazekain a hat hétköznapon át. Kacsintgatott mindazzal, a mit az indo-germán Nyugat nyújtott; de azért, hogy kék vérét be ne mocskolja, házasságra nem lépett annak népeivel; eltanulta minden arcfintorításunkat, s mivel azt hiszi, hogy ő is tud ilyen grimaszokat vágni, azt képzeli, hogy neki is oly szenvedélyei vannak, mint mi nekünk. A zsidó előtt nincs semmi komoly dolog, csak ő maga, és sötét s kifürkészhetlen természetének dicsfénye. A zsidó mindenütt színész, és pedig rossz színész, mert minden szerepben csak ő maga (vagyis a *zsidó*) marad. A zsidó nem szeret soha, azért nem is szeretik őt sem soha. S mivel ő nem szeret, mivel, a míg zsidó akar maradni, a mi eszményeinknek nem adhatja át magát, azért ő reánk nézve idegen, s mivel reánk nézve idegen, testünkben genyedet okoz.

Kétségtelenül helytelen dolog, hogy valamely nemzetben egy más nemzet fenálljon. Kétségtelenül parancsoló kötelesség, azokat, a kik elejétől fogva a benső felozslást előmozdították, az útból eltenni. Minden népnek joga az, hogy maga ura legyen saját területén, hogy önmagának éljen, nem pedig idegenekért.

Karácsony ünnepe és a zsidó spekuláció.

Karácsony, a vidám emberek és a nevető gyermekek ünnepe! Ki nem üdül közülünk a karácsonyünnep ideje körül a kicsinyek várakoz-

*) Hogy a zsidóknak a világ mégis köszönhet *egy* „találmányt,” azt kifejtve találjuk *Hartwig von Hundi-Radowsky*-nak, 1819-ben Würzburgban megjelent „*Juden-spiegel*” című munkájában, a melyben ezen antiszemita elődünk idevonatkozólag következőleg ítélt:

„*Onan*, Judának fia, volt a feltalálója azon testet és lelket szétziláló vétéknek, a mely az ő neve után „*onaniá*”-nak hivatik, s a mely a zsidóknál még mai nap is igen kedvelt dolog. Sokan azt erősítik, hogy nincs egyetlenegy zsidó sem, a ki Onannak oltárain nem áldozott volna. A zsidók ezen „találmányukra” sokkal büszkébbek, mint mi németek a légszivattyú találmányára, mert Onan volt az egyetlen találékony fő az egész ó-testamen tóban.” – Szerk

zásteljes öröme, ki nem emlékezik vissza kéjzettel saját gyermekeire? Az első decemberi napok élénk életet hoznak a város utcáira. Szerető szülők ajándékokkal megrakottan járnak-kelnek, nők szerényen ülnek a varrósztalnál, hogy férjüket karácsony-estén saját kézimunkájukkal meglepjék. Minden kedély vidám várakozásteljességgel van, s a népelet nemes ösztönei e téli ünnep keresztény szokásával a legmagasabb kifejezésre jutnak. Mindenfelé barátság és szeretet, jótékonyág és szívesség. A gazdag pazarul, a szegény szegényesen, de mindegyik igyekszik övét bármivel boldogítani. Úgy látszik, mintha ezúttal a létért való küzdelem jelenségei többé nem is akarnának érvényre jutni, mintha az emberek *nem* többé az önzés által, hanem csak a szeretet és barátság által vezetettének. De egy éles zavaró hang vegyül a kedélyteljes emberek *összhangzatos*, örömteljes sürgés-forgásába, a nép lélekemelő hangulatába. A vidám néphullámozás közepette ott emelkedik speculatív *zsidók* zsidó boltja, ott, a hol mi a kedélynek, a szívnek engedjük át az uralmat ténykedéseink fölött, ott, a hol mi az embert a szó legnemesebb értelmében juttatjuk érvényre, ott ül a zsidó a maga portékáival, és ravaszul mosolyogva spekulál a mi keresztény szokásunkra. Keresztény kedélyéletünkbe belenyúl a zsidó, és selejtes portékáját vásárlásra tartja élénk. Szép keresztény népszokásunkat kedvező alkalommá csinálja magának a geseftre, spekuláció tárgyává teszi legszebb keresztény ünnepünket. Ha már mi magunk is üzletének tárgyai vagyunk, miért ne lennének azzá keresztény hagyományaink is?

Gyanútlanul és rosszat nem sejtve, lép nem egy keresztény családapa a zsidó zsidó bódéjába, a melyet ez ravaszul „karácsonyi bazár”-ra alakított át. Karácsonyi ünnepies hangulatában nem veszi észre a zsidó orrt, a mely az ő ártatlan gondolatnélküliségét felhasználja geseft-csinálásra. A keresztény atya gyermekeinek zsidó zsidó vesz, a *zsidó pedig gyermekeinek házakat épít!*

Milliók és milliók vándorolnak évenként karácsony körül a zsidó spekulánsok zsebjeibe, a honnét azok többé vissza nem térnek azokhoz, a kik azokat munkájukkal szereztek. A karácsonyfának népszokása a keresztények megrövidítésének egy tényezőjévé vált a zsidó praxis által.

December első napjaiban mindenütt zsidó karácsonyi bazárok támadnak, ahol karácsonyfa-díszítmények, „gyermek-Jézuskák,” „jászolok,” stb., tehát specifikus keresztény dolgok bocsáttatnak zsidó által áruba. És a mi keresztényeink? Azok eddig kedélyesen vásárolgatták a zsidó zsidó portékát, s karácsonyi asztalukat olyan tárgyakkal díszítették fel, a melyeken a zsidó által elvont munkabérek átka ragadt, Mert „olcsó karácsonyi ajándékok” az állandó czége ezeknek a zsidó bódéknak, és a keresztény „olcsón” hisz vásárolhatni – a zsidó boltban.

Ekkép lesz uránk és jólétünkre nézve a karácsonyfa szép szokása az által, hogy a zsidók a karácsonyi piacot hatalmukba kerítik, folytonos károsodás forrásává, a zsidókra nézve pedig gazdagságuk forrásává.

Vajha meggondolná mindenki, a ki a gyermekei és szeretettei iránti kötelességeket teljesíti, hogy neki még más, nem kevésbé fontos kötelességei is vannak, a saját keresztény felebarátai iránti kötelességek. És ezeket nem szabad a zsidó „bazárok” legoktalanabb kultuszának feláldoznia, a hol „olcsó” pénzen még *soha se vásárolt az ember olcsón*. A zsidók utálatos spekulációja a mi népszokásunkra, az undorító schache-

rozás keresztény-vallási dolgokkal, a melyek maguk a zsidók előtt borzadály tárgyai, a melyekből azonban ők profitot csinálnak: mégis kellene, hogy felháborodással töltsön el bennünket az ilyen zsidó üzelem iránt.

Vajha jutna eszébe végre minden kereszténynek, hogy valóságos bűn, karácsonyfánkat zsidó portékával feldíszíteni! Az az ezer meg ezer munkás, a ki éhségbérért dolgozik a zsidó „karácsonyi bazár” részére s a mely munkások testet-lelket ölü munka mellett se képesek oda vinni a dolgot, hogy gyermekeiknek a legcsekélyebb karácsonyi örömet is megszerezhessék, mert keresményük legnagyobb részben zsidókezekben ragad meg: az az ezer meg ezer munkás a társadalom ellen emel vádat, a mely a gondolatnélküli eljárásban saját pusztulását meggy megvásárolni a zsidó portékákban. Ezen szegényeknek szegény gyermekei pedig, a kiknek számára nem mosolyognak karácsonyi ajándékok, hangosan kiáltják oda a keresztény népnek:

„Csak keresztényeknél vásároljatok!

Os. V.

Intelmek a ker. üzletembereknek.

A törekvések közben, a közönséget a zsidóság károosságáról nemzeti és üzleti életünkben felvilágosítani, gyakran halljuk az ellenvetést: „Hisz sok keresztény se tesz jobban, s ha már egyszer meg kell nyúztatnia az embernek magát, hát ezt inkább elviseli az ember egy zsidótól, mint egy kereszténytől.” Bármily sajnálatos dolog is ez, nyugodt megfontolás után mégis meg kell engedni, hogy ez az ellenvetés gyakran jogosult, és hogy a szédelő reklámok s a zsidó üzletek inszolíd útja-módja nem egy keresztényt arra csábítottak, hogy ezt az üzleti praxist egyben-másban utánozzák. Mert hát épen az a leggonoszabb terméke a zsidó természetnek, hogy a keresztény, ha erőnek erejével nem védi az ellen magát, maga is elzsidósodik. Azért nagy ideje, hogy összeszedjük magunkat, s a közönségtől az ilyen ellenvetésekre az okokat elhárítsuk azzal, hogy minden keresztény üzletember, a kinek még érzéke van a becsület és a haza iránt, üzletének legelső és legfőbb elvéül tartsa, tudtával és akaratával egy fillért se szerezni nem becsületes úton, továbbá az üzletben a legszigorúbb igazságszeretetet és lelkiismeretességet szem előtt tartani. Egyúttal a zsidó verseny folytán szükséges, hogy az ember az üzletben mozgékony és szorgalmas legyen, hogy nagyobb mennyiségben és pontos fizetés mellett olcsón vásároljon be, hogy a közönségnek az árak tekintetében is ugyanazon előnyöket nyújthassa, a melyeket a zsidó reklámok ígérnek, de majd sohase nyújtanak, hacsak a minőség rovására nem. Ha a keresztény üzletemberek a közönséget így olcsón és becsületesen kiszolgálják, úgy hogy keresztény üzletekről, bármelyik üzletághoz tartozzanak is, joggal elmondathatik, hogy az üzlet a követelményeknek megfelel: akkor egy ilyen üzlet a zsidó versenyt bizonyára kiállani fogja, E mellett még egyre kell figyelmeztetni: az áruüzletben mindinkább meghonosul az a szokás, hogy oly kereskedőknek, a kik készpénzfizetés mellett vagy 30 napi; fizetési határidőre vásárolnak, különös előnyök nyújthatnak, és pedig joggal; mert a ki ily rövid határidőre vásárol, annál eshetőleg nem sokat lehet elveszteni; a ki ellenben hosszú határidőt vesz igénybe, annál egy esetleges bukásnál a veszteség a gyárosra vagy nagykereskedőre nézve aránytalanul nagyobb. Ajánlatos tehát az üzletet nem nagyobb kiterje-

désben üzni, mint a milyenben az üzletember anyagi eszközei azt teljes biztossággal megengedik, s oda törekedni, hogy ő lehetőleg mindent készpénzzel fizessen. Ha komolyan hozzálátunk a keresztény üzleti életet alulról felfelé alaposan reformálva, akkor könnyebb is lesz nekünk a zsidókkal versenyezni; pusztán a zsidó szédelgés, uzsora stb. elleni kifakadásokkal nem érünk el semmit; hanem mutassuk meg a közönségnek nyilvános üzleti fellépésünk által is, hogy mi keresztények vagyunk.

Gyakran halljuk utazó ügynököktől, hogy különben, a zsidók ellen alaposan kikelni szokott üzletemberek mégis csak zsidóktól vásárolnak. A ki pénzügyi viszonyai folytán kényszerül zsidóktól vásárolni, iparkodik oly gyorsan amint csak lehet, hitelezőjétől szabadulni; mert az esetek túlnyomó többségében ő mégis veszve van, ha nem tudja kiszabadítani magát; különben pedig egy keresztény kereskedő se vásárolja zsidónál azt, a mit keresztényeknél szintoly jó minőségben és szintoly olcsón megkaphat. Nem lehet eléggé figyelmeztetni arra, hogy szintúgy mint a keresztény kiskereskedő megkívánja, hogy a keresztény közönség tőle vásároljon, úgy ő szintúgy kötelezve van, a keresztény gyárosokat és nagykereskedőket támogatni azzal, hogy szükségletét ezeknél fődözi. A keresztény csak kereszténynél, fajrokonainál vásároljon.

Az antiszemita párt politikai napilapja.

Fontos mozzanatot képez az antiszemitizmus fejlődésének történetében hazánkban azon tény, hogy az országgyűlési antiszemita párt körében a legutóbbi napokban egy társulat alakult a célból, hogy egy, a pártkör föltétlen rendelkezése alatt álló politikai napilapot indítson meg. A szükséges pénzösszeg néhány áldozatkész párttag által ajánltatott fel, s most még csak a formalitások teljesítendőek, a szerkesztőség és kiadóhivatal rendezendő be, hogy a nap megindulhasson. Mindamelllett a lap csak a jövő évi február vége felé láthat napvilágot, miután az idő január 1-ig most már sokkal rövidebb, hogysesem az előkészületekkel a társulat addig végezhetne

Előre is ajánljuk napilapot tartó elvbarátainknak pártunk ezen új napilapját, a melynek megjelenése időpontjáról a „12 röpirat” olvasói eleve értesítve lesznek.

Miután az új napilap szerkesztőségére, – noha a lapnak ügyei körül különben tevékeny részt szándékozik venni – e füzetek szerkesztője, körülményeinél fogva nem vállalkozhatnék az esetben sem, ha arra felszólítva lenne is, más részről pedig, miután a párt körében azon óhaj nyilvánult, hogy a „12 röpirat” az új napilap mellett továbbra is fentartassék azon okból, mert a megőrzésre alkalmas füzetek az antiszemitizmus történetének mintegy adattárát, repertóriumát képezik, holott a mindenféle heterogén tárgyakat magukban foglaló napilappéldányok már terjedelmük miatt

se rakhatók el: ennél fogva, de egyéb tekinteteknél fogva is, a „12 röpirat”-ot az új napilap mellett is fentartani szándékozunk, már csak azon okból is, mert a „12 röpirat” olvasó közönségének egy része, személyes körülményeinél fogva más napilapot – s ilyet is csak egyet – fog tartani s tarthatni jövőre is.

S a midőn ezeket előre bocsátjuk, ezeknek kapcsán egy őszinte szavunk s egyszersmind kérésünk lenne a magyar antiszemitizmus barátaihoz.

Ismert jelenség az a magyar időszaki irodalom terén, hogy nálunk füzetes vállalatok rendes körülmények között nem sokáig tarthatják magukat. A „12 röpirat” szerencsésen átélte már négy évet, a mi, a mi irodalmi viszonyaink között sokat mondó dolog.

Ezen jelenségnek oka az, hogy a magyar antiszemitizmus barátai érezték, mikép a „12 röpirat” fentartását igen fontos érdek követelik. A „12 röpirat” volt úttörője a magyar antiszemitizmusnak, s mintegy szabályozója a nem ritkán tévutakra jutott mozgalomnak, szóval a „12 röpirat” volt, hogy úgy mondjuk, az „orthodox antiszemitizmus” képviselője. E vállalatot tehát bukni engedni: egy kiszámíthatlan horderejű erkölcsi csatavesztéssel lenne egyenlő a kárörvendő zsidósággal szemben. Még ma is élénk emlékezetében vannak e füzetek szerkesztőjének azok a keserű napok, melyeket neki 1878-ban a zsidó sajtó készített az éktelen gezesreszszel, melyet a „Jövőnk” című hetilapjának kellő pártolás hiányamiatti megszűnése fölött csapott, s a „12 röpirat” esetleges hasonló sorsa esetében ma bizonyára még sokkal nagyobb mértékben csapna.

Hogy ez meg ne történhessék, egyedül füzeteink lelkes pártolóitól függ, a kik, ha szívesek lesznek venni maguknak azt a fáradságot, hogy lehetőleg mindegyikük legalább egy-egy előfizetőt szerez, – úgy bizonyára oly akcióképessé teszik vállalatunkat, a minővé azt mi óhajtjuk tenni.

Több t. elvbarátunk bennünket hálára kötelező buzgalmat fejtett ki az előfizető-gyűjtés körül. Ügyünk érdekében óhajtandó lenne, hogy ezek példáját csak részben is követni szívesek lennének többi t. olvasóink.

A mire azon ügy nevében, a melyért innen-onnan egy évtized óta küzdünk, nem kiméivé fáradságot s valóban tetemes anyagi áldozatokat sőt egyenesen anyagi önfeláldozást – lapunk minden barátját ezennel fel is kérjük.

Hisszük, hogy e soraink füzeteink barátainál elégségesek lesznek arra, hogy a pártolás hiánya fölött füzeteink jelen *ötödik év*-folyamában se legyen több okunk panaszkodni.